

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 318

1. Obiekt

KAPLICA GROBOWA, ob. CMENTARNA

2. Czas powstania

1852 r.

3. Miejscowość

BLĄSZKI-CHRZANOWICE

4. Adres

Bląszki-Chrzanowice, ul.
Pułaskiego
98-235 Bląszki
dz. geodez. 204 KW: [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

Gmina: Bląszki
Powiat: Sieradz,
Województwo: sieradzkie

6. Poprzednie nazwy miejscowości

BLĄSCOWICZ,
BLĄSKOWICZE, BLĄSKY,
BLĄSCHKY

7. Przynależność administracyjna przed I.VI
1975.

Powiat: Sieradz

Woj. łódzkie

Przed 01.01.1999 r.

Gmina Bląszki

Województwo sieradzkie

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymsko-katolicka p.w.
św. Anny
Ul. Świerczewskiego 34
98-235 Bląszki

9. Użytkownik i jego adres

Parafia Rzymsko-katolicka p.w.
św. Anny
Ul. Świerczewskiego 34
98-235 Bląszki

10. Rejestr zabytków

Nr 11-80

24.02.2010
Data

PLAN ORIENTACYJNY

4.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Pierwsza wzmianka o Błaszkiach pojawia się w 1386 roku, dotyczy plebana z Blasowicz, co świadczy o jeszcze wcześniejszym istnieniu tutaj parafii. W 1521 r. we wsi Błaszki odnotowano istnienie drewnianego kościoła p.w. Narodzenia NMP. Pierwotnie była to wieś. W 1652 r. Jan Kazimierz nadał Błaszkom prawo na targi, miastem zostały prawdopodobnie w XVIII w. (1729 r.). Stanowiły one wówczas własność Lipskich herbu Grabie. W mieście rozwijało się wówczas głównie rzemiosło; sukiennictwo i garbarstwo. W XIX wieku Błaszki ukształtowały się znaczący ośrodek handlu i rzemiosła. Przed wojną 50 mieszkańców Błazek stanowili Żydzi. Po wojnie rozwinął się tutaj przemysł skórzany oraz usługi dla rolnictwa.

Kaplica zbudowana została w 1852 r. przez właścicielkę majątku Suliszewice P. Biernacką z domu Bleszyńska jako kaplicę grobową rodzin Poraj-Biernackich i Bleszyńskich h. Sucheomnaty.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Błaszki- miejscowość położona w odległości ok. 20 km na północny-zachód od Sieradza, przy trasie Sieradz- Kalisz.

Cmentarz, na którym znajduje się kaplica, zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części miasta, przy drodze do Żłoczewa. Datę jego założenia określa się na 1819 r. Teren cmentarza wygradzony murem, otynkowanym ogrodzeniem z metalową bramą i furtką od północnego wschodu (ul. Pułaskiego). Kaplica grobowa rodziny Porajów Biernackich i Bleszyńskich jest najstarszym nagrobkiem na cmentarzu. Zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części cmentarza, po lewej stronie od alei głównej i wejścia od ul. Pułaskiego.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA

Fundamenty – murowane z cegły ceramicznej na zaprawie wapienno-piaskowej.

Ściany – murowane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej. Grubość murów ok. 50 cm. Ściany obustronnie otynkowane, z zewnątrz pokryte tynkiem cementowym fakturalnym (tzw. baranek). Wewnątrz tynki wapienno-piaskowe zatarte na gładko, pomalowane farbami emulsyjnymi na biało (ściany i sufit). Detal (faseta, profil łuku tęczowego) i wnęki w kolorze zielonym.

Strop i sklepienia – w nawie strop drewniany, belkowy płaski, z otynkowaną podsufitką na macie trzcinowej. Na styku ścian i sufitu dekoracyjna faseta. W prezbiterium sklepienie krzyżowe, pięciopółowe, otynkowane.

Wieżba dachowa – niedostępna, zapewne drewniana konstrukcji krokwiowo-jętkowej.

Dach – nad nawą dwuspadowy, nad prezbiterium wielopółaciowy.

Pokrycie dachowe – ceramiczne, dachówka karpiówka ułożona podwójnie w tzw. koronkę.

Otwory okienne – osadzone w prostokątnej niszy zamkniętej łukiem ostrym. Z zewnątrz lekko rozglifione, dołem ujęte podokiennikiem. W ścianie wschodniej nawy, nad wejściem otwór w kształcie koła. **Okna** drewniane, stałe, pojedyncze. W nawie i prezbiterium w kształcie prostokąta stojącego zwieńczonego łukiem ostrym. W dolnej partii dwudziestokwaterowe, cztery kwatery na najwyższym poziomie zamknięte łukiem ostrym; w górnej partii podzielone łukowo wygiętymi szczeblinami. Okna pomalowane farbą olejną (białą), szklone szkłem ornamentalem, kolorowym. W ścianie wschodniej okno okrągłe, stałe, pojedyncze, o zadrobionych podziałach, wypełnione szkłem wielobarwnym.

Otwór drzwiowy – ma charakter wnęki w płaszczyźnie ściany, w formie ostrołukowego portalu z uskokowo ukształtowanym rozglifieniem, **Drzwi** drewniane, dwuskrzydłowe, konstrukcji deskowo-listwowej. Skrzydła jednostronnie dekorowane w formie trzech prostokątnych pól opierzonych deskami o profilowanych krawędziach nabitych w układzie jodełki i skośnym. Na obwodzie skrzydeł i skraju deseczek świeki. Listwa przymykowa w formie trzech ćwierćwałków, zwieńczona głowicą w kształcie kielicha. Skrzydła zawieszone na zawiasach pasowych, osadzonych w murze. Zamek skrzynekowy.

Podłoga – ceglana, z szlichtą cementową.

Schody zewnętrzne – murowane, otynkowane, dwustopniowe.

14. Kubatura kubatura nawy ok. 224,4 m ³ kubatura prezbiterium 51,08 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 57,65 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Kaplica grobowa	17. Użytkowanie obecne Kaplica cmentarna
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Brak informacji na temat prac remontowych.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Ślady zawilgocenia murów w partii przyziemia. Tynki zewnętrzne niekompletne, odspojone, porośnięte mchami. Pokrycie dachowe niekompletne, nieszczelne. Ubytki dachówek na przyporach. Konstrukcja więźby dachowej niedostępna. Jednakże mając na uwadze stan zachowania pokrycia dachowego można przypuszczać, iż wymaga prac naprawczych. Stolarka otworowa kompletna, wypaczona, rozeschnięta, z pęknięciami drewna i łuszczącą się powłoką farby olejnej. Ubytki szlichty cementowej na posadzce.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczenie przeciwwilgociowe obiektu. • Naprawa murów, uzupełnienie cegły i zaprawy. • Naprawa bądź wymiana tynków zewnętrznych. • Naprawa konstrukcji więźby dachowej. • Wymiana pokrycia dachowego. • Naprawa stolarki otworowej. Stolarka drzwiowa do zachowania. Ewentualna wymiana okien z zaleceniem odtworzenia istniejącej formy, przy zastosowaniu tradycyjnego materiału. • Zmiana sposobu ukształtowania terenu bezpośrednio przy kaplicy w celu swobodnego odprowadzenia wód opadowych. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

25. Opracował:

Stanisław Małyszko, Pleszew, 2009 r.

22. Bibliografia

1. Słownik geograficzny t. i, s. 245.
2. J.L. Verdmom, „Krótka monografia wszystkich miast, miasteczek i osad w Królestwie Polskim” W-wa 1902 r. s. 11-12.
3. K. Walewski „Z Sieradza ku Kaliszowi” (w:) Wieś ilustrowana 1912;
4. H. Podsiadły Błaszki dawniej i dziś (w: Ziemia Kaliska, 1958 r. nr 2 s. 8, 11.
5. KZSP t. V z. 6. Powiat kaliski ISPAN 1960 r.
6. SS. Zajączkowsky „Materiały do słownika geograficzno-historycznego dawnych ziem Łęczyckiej i Sieradzkiej do 1400 r. cz. I” Łódź 1966 r. zeszyty ŁŃ, nr 63, s. 18.
7. R. Tuzin, „Historia kościoła św. Anny w Błazkach” 1989 r.
8. Na sieradzkich szlakach 1988 r. z. 4; 1990 z. 4.
9. Ruszkowski A. Sieradz i okolice, Sieradz 2000 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

1. tzw. karta adresowa WUOZ Delegatura Sieradz

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładki nr

1. Miejscowość BLASZKI-CHYZANOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KAPLICA GROBOWA, ob. Cmentarna	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ciąg dalszy opisu pkt 13 opis sytuacja
--	---	---

RZUT

Obiekt złożony z kwadratowej nawy (podpiwniczonej-krypta grobowa) i węższego trójbocznie zamkniętego prezbiterium. Oszkarpowany. Nawa o wymiarach 6,73 m x 6,67 m; z wejściem usytuowanym osiowo w ścianie wschodniej, zaakcentowanym od strony wnętrza prostokątnym ryzalitem. Wejście poprzedzone dwustopniowymi schodami. W osiach ścian północnej i południowej otwory okienne. Od zachodu do nawy otwiera się węższe, trójbocznie zamknięte prezbiterium. Prezbiterium o wymiarach 2,52 m x 5,07 m. W osiach ścian północnej i południowej trójbocznego zamknięcia prezbiterium otwory okienne. Wewnątrz prezbiterium, w ścianach północnej i południowej nisze.

BRYŁA

Zwarta, jednokondygangancyjna, posadowiona na wysokim cokole, oszkarpowana dwu uskokowymi przyporami. Złożona z prostopadłościennej nawy i przylegającego doń od zachodu wielobocznego prezbiterium. Nawa przykryta dachem dwuspadowym, ograniczonym trójkątnymi szczytami. W kalenicy, przy zachodnim szczycie, sygnaturka. Prezbiterium węższe i niższe od nawy, przykryte dachem wielopołaciowym.

ELEWACJE

Elewacje tynkowane fakturowo, tzw. barankiem. Posadowione na wysokim cokole z niewielką odsadzką. Oszkarpowane dwu uskokowymi przyporami sięgającymi do 4/5 wysokości elewacji w obrębie nawy i pod gzyms wieńczący w partii prezbiterium. Szkarpy w dolnej części przykryte daszkami jednospadowymi, w górnej dwuspadowymi. Elewacje zwieńczone gzymsem koronującym o prostokątnym przekroju. **NAWA** – elewacje północna, południowa i fasada dwupoziomowe, cofnięte w górnej partii, pod okapem. **Fasada** symetryczna, rozczłonkowana czterema szkarpami, z osiowo usytuowanym otworem wejściowym w formie ostrołukowego portalu z uskokowym rozglifieniem. Nad wejściem centralnie umieszczony okrągłe okienko. Pomiędzy szkarpami dwie prostokątne nisze zwieńczone łukiem ostrym. Cofnięta, górna partia fasady artykułowana czterema wnękami w kształcie prostokąta leżącego rozmieszczonymi pomiędzy pilastrami znajdującymi się w osiach szkarpy. Powyżej gzymsu trójkątny szczyt ujęty gzymsem opracowanym analogicznie jak w elewacjach. Pole szczytu rytmizowane trzema blendami arkadowymi. W środkowej blendzie otwór (wentylujący poddasze), w pozostałych prostokątne wnęki. W skrajnych osiach pola szczytu dwie nisze o wykroju łuku ostrego. Szczyt fasady koronowany konsolą z niewielkim piedestałem, na którym wznosi się prostopadłościenne sygnaturka z półkolistą arkadą, w niej zawieszony dzwonek. Całość wieńczy ażurowy krzyż. **Elewacje północna i południowa** ukształtowane analogicznie. Artykułowane trzema szkarpami: jedną w skrajnej, zachodniej osi i dwiema przesuniętymi w kierunku wschodnim. Pomiędzy I i II przyporą od zachodu osiowo umieszczona wnęka okienna, zwieńczona łukiem ostrym, z lekkim uskokowym rozglifieniem. Cofnięta, górna partia elewacji rytmizowana trzema pilastrami rozmieszczonymi w osiach przypór poniżej oraz trzema prostokątnymi wnękami. **Elewacja zachodnia** częściowo przysłonięta przez prezbiterium, pozbawiona otworów i detalu architektonicznego, zwieńczona trójkątnym gładkim szczytem. **PREZBITERIUM** – elewacje ujęte narożnymi szkarpami, pomiędzy którymi w ścianach północnej i południowej trójbocznego zamknięcia wnęki okienne sklepione łukiem ostrym, z uskokowo opracowanym glifem. W ścianie szczytowej (wsch.) prezbiterium osiowo umieszczona nisza ukształtowana analogicznie jak otwory w pozostałych elewacjach.

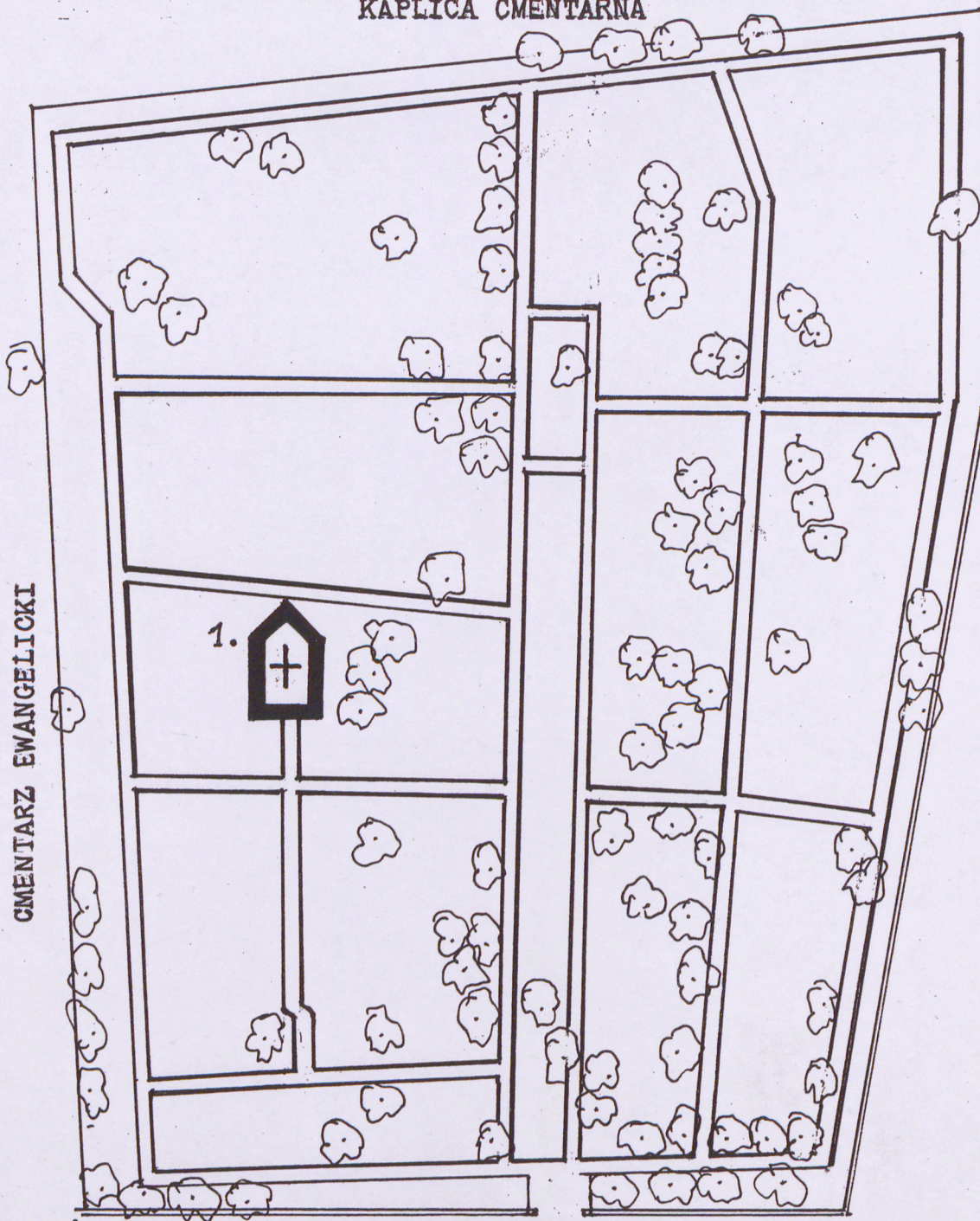
Wkładkę założył: Stanisław Małyszko, Pleszew 2009 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Delegatura w Sieradzu

BLASZKI-CHYZANOWICE
KAPLICA CMENTARNA

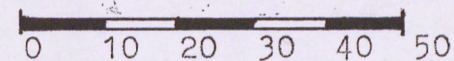
SYTUACJA

CMENTARZ EWANGELICKI

1. KAPLICA CMENTARNA

SKALA 1:1000

UL. POLASKIEGO

1. Miejscowość

BŁASZKI-CHRZANOWICE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KAPLICA GROBOWA, ob. Cmentarna

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ciąg dalszy opisu pkt 13

zdjęcia

WNĘTRZE

Nawa jednoprzestrzenna, przykryta stopem płaskim z fasetą. Dostępna wejściem w osi ściany wschodniej, zaakcentowanym prostokątnym ryzalitem. Doświetlona dwoma ostrołukowo zamkniętymi otworami okiennymi, rozmieszczonymi symetrycznie w ścianach północnej i południowej. Od zachodu do nawy przylega węższe, trójbocznie zamknięte, jednoprzestrzenne prezbiterium. Między nawą a prezbiterium ściana tęczowa z ostrołukowym otworem podkreślonym od strony nawy dekoracyjnym profilowaniem złożonym z dwóch wałków i wklęsli. Prezbiterium przykryte sklepieniem krzyżowym, pięciopółowym. Doświetlone dwoma ostrołukowymi otworami okiennymi rozmieszczonymi osiowo w ścianach trójbocznego zamknięcia. W północnej i południowej ścianie prezbiterium wnęki w kształcie prostokąta stojącego zamkniętego łukiem ostrym.

WYPOSAŻENIE

Ołtarz architektoniczny z obrazem NMP Jasnogórskiej, w zwieńczeniu symboliczne przedstawienie Oka Opatrzności. Katafalk.

INSTALACJE – brak

Wkładkę założył: Stanisław Małyszko, Pleszew 2009 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Delegatura w Sieradzu

2.

3.

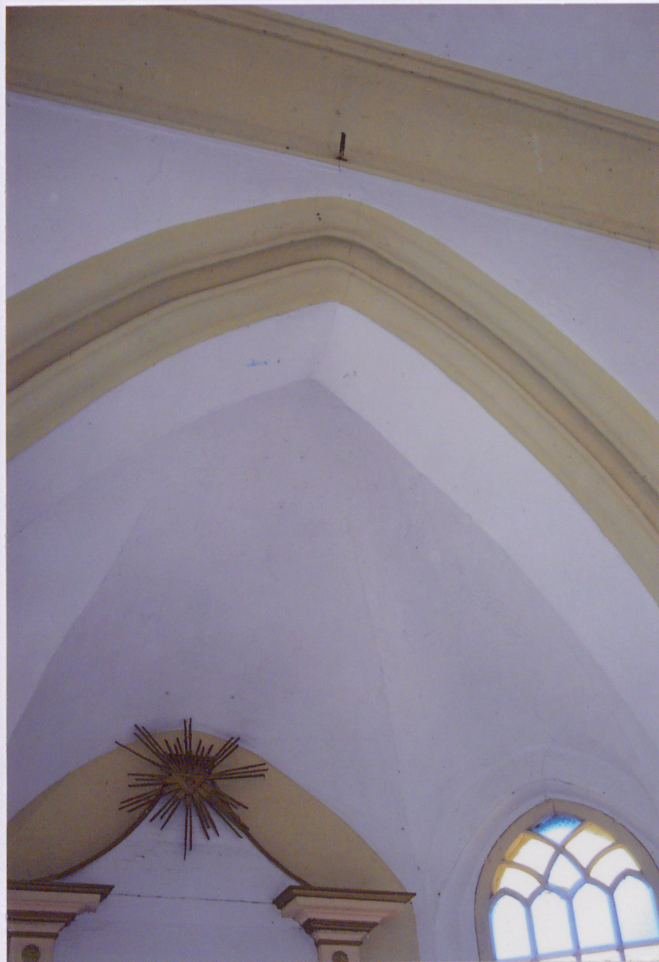
6

4.

7.

5.

1. Miejscowość
BŁASZKI-CHRZANOWICE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
KAPLICA GROBOWA, ob. Cmentarna

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia
rzut

8.

9.

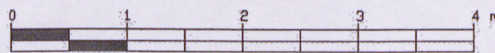
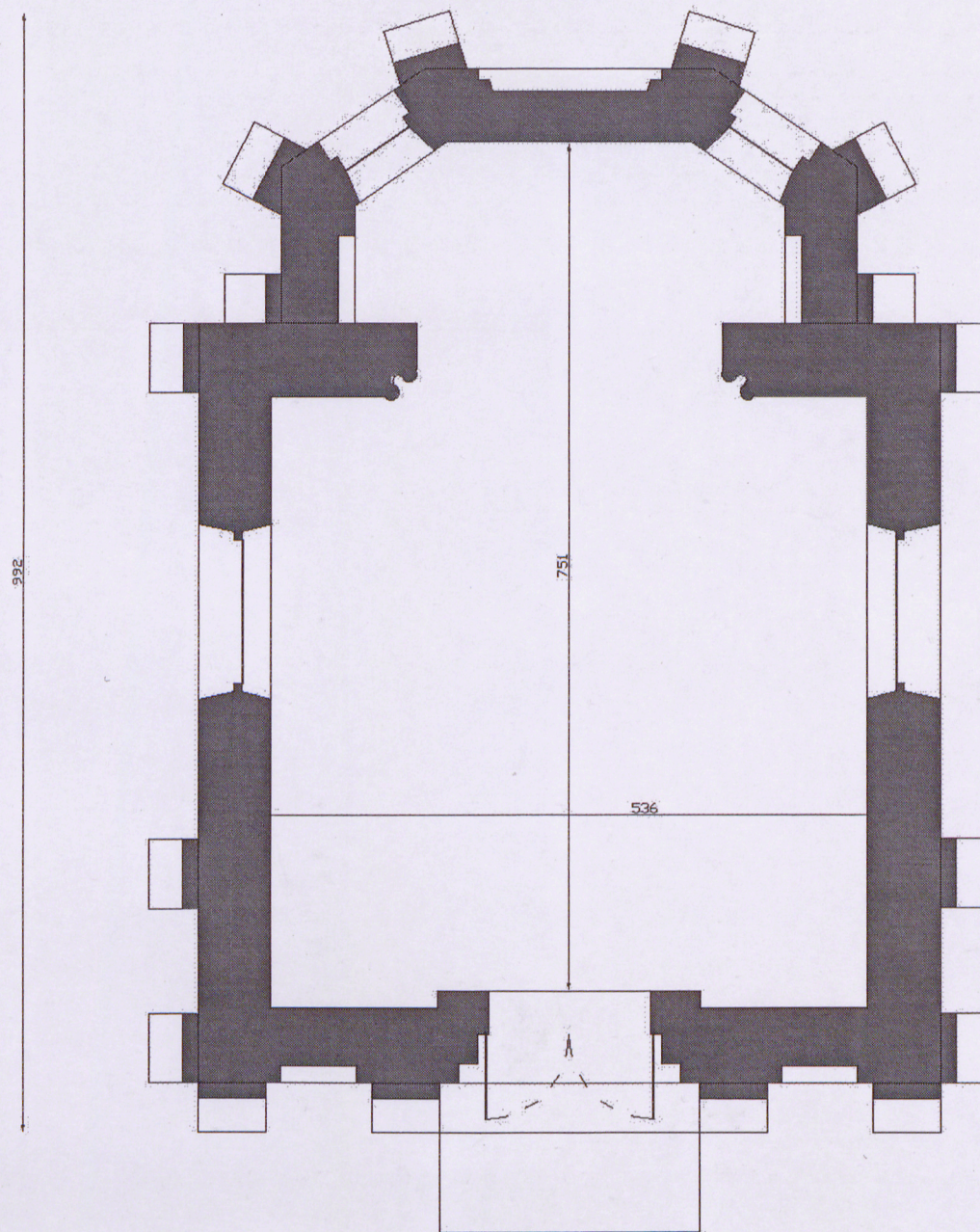

10.

Wkładkę założył: Stanisław Małyszko, Pleszew 2009 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Delegatura w Sieradzu

h nawy - 5 m

h prezbiterium - 4 m

1. Miejscowość BŁASZKI-CHRZANOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KAPLICA GROBOWA, ob. Cmentarna	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) spis fotografii zdjęcia
--	---	--

SPIS FOTOGRAFII

- 1 Fasada.
- 2 Widok ogólny od pld.-zach.
- 3 Widok ogólny od pld.
- 4 Widok ogólny od zach.
- 5 Prezbiterium.
- 6 Prezbiterium, ściana ptn.
- 7 Fragment łuku tęczowego i sklepienia prezbiterium.
- 8 Faseta w nawie.
- 9 Drzwi.
- 10 Zamek drzwiowy.
- 11 Ołtarz.
- 12 Katafalk.

11.

Wkładkę założył: Stanisław Małyszko, Pleszew 2009 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Delegatura w Sieradzu

12.